

«Бекитемин»

Ош мамлекеттик университетинин ректору,
профессор Исаков К.А.

2016-жыл

13.00.02 – окутуу жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (математика) адистиги, боюнча Исраилова Гулмира Туткучовнанын «Математиканы окутуунун методикасы» курсу боюнча бакалаврлардын окуу-изилдөө иштерин уюштуруунун дидактикалык негиздери» темасына жазылган кандидаттык диссертациясына Ош мамлекеттик университетинин математиканы жана информатиканы окутуунун методикасы кафедрасынын жетектөөчү мекеме катары берген

РАСМИЙ ПИКИРИ

1. Изилдөөнүн диссертациялык кеңештин адистигине дал келиши.

Исраилова Гулмира Туткучовнанын «Математиканы окутуунун методикасы» курсу боюнча бакалаврлардын окуу-изилдөө иштерин уюштуруунун дидактикалык негиздери» темасына жазылган диссертациялык иши Кыргыз билим берүү академиясынын, И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин жана С.Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетинин алдындагы доктордук (кандидаттык) диссертацияларды коргоо укугу берилген Д 13.16.526 диссертациялык кеңешинин профилине туура келет, себеби диссертациялык иште 13.00.02 - окутуу жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (математика) адистигинин багытына толугу менен жооп берүүчү «Математиканы окутуунун методикасы» (МOM) курсу боюнча бакалаврлардын окуу-изилдөө иштерин уюштуруунун теориялык жана дидактикалык негиздерине изилдөөлөр жүргүзүлгөн.

2. Изилдөөнүн актуалдуулугу. Мезгилдин талабына жараша жаш мугалимдин кесипке даярдыгынын негизги критерийи катары анын алган билимин кесиптик ишмердүүлүгүндө колдоно алуу мүмкүнчүлүгү гана эмес, өз алдынча изденүү, түзүлгөн педагогикалык абалга системалык анализ жүргүзүүгө, ага байланыштуу стратегиялык жана тактикалык милдеттерди чечүүгө, билим берүү процессин долбоорлоого жана моделдештирүүгө жөндөмдүүлүгү белгиленет. Ошол себептүү азыркы педагогикалык билим берүүнүн башкы максаты - болочок мугалимдердин өз ишмердүүлүгүн уюштурууда жана ишке ашырууда зарыл болгон өзгөртүп түзүүчүлүк, чыгармачылык, изилдөөчүлүк жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүү. Ушул максатта билим берүү процессин изилдөө ишмердүүлүгү менен тыгыз айкалыштыруу жогорку мектептин башкы принциптеринин, приоритеттүү багыттарынын бирине айланышы абзел.

Педагогикалык жогорку окуу жайларынын студенттеринин окуу-изилдөө ишине караштуу маселелерге байланыштуу суроолор, шериктеш мамлекеттердин жана республикабыздын окумуштуулары тарбынан кеңири изилденген. Бирок, жогорку изилдөөлөрдүн теориялык жана практикалык баалуулугуна карабастан, эки баскычтуу билим берүү системасынын шартында жаңы педагогикалык тенденцияларды, факторлорду эске алуу менен жүргүзүлгөн изилдөөлөр зарыл.

Тажрыйба көрсөткөндөй, республиканын жогорку окуу жайларынын практикасында да студенттердин окуу-изилдөө ишине солгун мамиле жасалып, анын потенциалы толук пайдаланылбай келет. Ошол себептүү бакалавр-математиктердин методикалык багыттагы окуу-изилдөө ишин уюштурууда изилдөөчүлүк компетенцияларынын калыптанышына коюлган талаптардын өсүшү жана окуу-изилдөө ишине салттуу мамиле жасалышы, бакалаврлардын чыгармачылык, изилдөөчүлүк ишмердүүлүккө кызыгуусу менен тиешелүү билгичтиктеринин, компетенцияларынын калыптанбагандыгы, бакалаврлардын «Математиканы окутуунун методикасы» курсу боюнча окуу-изилдөө ишин уюштурууга системалык мамиленин

түзүлбөгөндүгү диссертациялык иштин темасынын актуалдуулугун аныктайт.

Диссертациянын 1-главасы «Математиканы окутуунун методикасы» курсу боюнча бакалаврлардын окуу-изилдөө иштерин уюштуруунун теориялык негиздери» деп аталып, проблеманын изилденишинин азыркы теориялык жана практикалык абалына анализ жүргүзүлүп, ар түрдүү көз караштарды талдоого таянып бакалаврлардын методикалык багыттагы окуу-изилдөө ишине аныктама берилген жана анын өзгөчөлүктөрү, структурасы ачып көрсөтүлгөн.

Диссертациянын 2-главасы «Математиканы окутуунун методикасы» курсу боюнча бакалаврлардын окуу-изилдөө иштерин уюштуруу процессин моделдештирүү деп аталып, бакалаврлардын окуу-изилдөө иштерин уюштуруу процессинин дидактикалык моделин түзүү ишке ашырылган. Түзүлгөн дидактикалык модель - бакалавр-математиктердин изилдөөчүлүк компетенцияларынын калыптанышынын эффективдүүлүгүн, анын негизинде методикалык даярдыгынын деңгээлин жогорулашын камсыз кылуучу окуу-изилдөө иштерин уюштуруунун максатын, принциптерин, мазмунун, методдорун, формаларын, каражаттарын долбоорлоо жана ишке ашыруунун системасы.

Диссертациянын 3-главасы «Математиканы окутуунун методикасы» курсу боюнча бакалаврлардын окуу-изилдөө иштерин уюштуруунун дидактикалык шарттары деп аталып, «МОН» курсу боюнча бакалаврлардын окуу-изилдөө иштерин уюштуруунун эффективдүүлүгүн жогорулатуучу дидактикалык шарттардын комплекси иштелип чыккан. Түзүлгөн дидактикалык моделдин эффективдүүлүгүн текшерүү максатында педагогикалык эксперимент жүргүзүлгөн. Эксперименттин жыйынтыгы статистикалык иштеп чыгуудан өткөрүлүп, Пирсондун критерийинин жардамы менен окуу-изилдөө иштерин сунуш кылынган методика боюнча уюштуруу бакалаврлардын изилдөөчүлүк компетенцияларынын калыптануу деңгээлин жогорулатуу менен болочок математика мугалимдеринин

методикалык даярдыгын жакшыртууга оптималдуу шарт түзө турганы тастыкталган.

3. Изилдөөнүн илимий жаңылыгы жана теориялык маанилүүлүгү. Диссертациялык изилдөөнүн илимий жаңылыгы менен теориялык маанилүүлүгү катары төмөнкүлөрдү белгилөөгө болот:

- жогорку мектептин теориясында жана практикасында студенттердин окуу-изилдөө ишин уюштуруу проблемасына жүргүзүлгөн комплекстүү анализ;

- “Бакалаврлардын окуу-изилдөө иши” түшүнүгүнүн аныкталышы жана болочок мугалимдердин жалпы кесиптик компетенцияларынын негизги түзүүчүсү болгон изилдөөчүлүк компетенцияларынын калыптанышына тийгизген таасиринин ачып көрсөтүлүшү;

- «МOM» курсу боюнча окуу-изилдөө ишин уюштуруунун өзгөчөлүктөрүнүн жана анын бакалаврлардын кесиптик-методикалык даярдыгынын жогорулашына тийгизген таасиринин ачып көрсөтүлүшү;

- «Математиканы окутуунун методикасы» курсу боюнча окуу-изилдөө ишин уюштуруу процессинин моделинин түзүлүшү;

- «МOM» курсу боюнча билим берүү талаасынын субъектилеринин эффективдүү кызматташтыгына багытталган окуу-изилдөө ишин уюштуруунун дидактикалык шарттарынын аныкталышы жана тийиштүү методикалык камсыздоосунун иштелип чыгышы: математиканы окутуунун методикасы боюнча атайын семинардын программасы, курстук жана квалификациялык жумуштарды жазуу боюнча методикалык колдонмо, семинар жана практикалык сабактар үчүн изилдөөчүлүк мүнөздөгү тапшырмалардын системасы.

4. Изилдөөнүн практикалык мааниси. Изилдөөнүн практикалык мааниси төмөндөгүлөр менен аныкталат:

- диссертацияда сунушталган «МOM» курсу боюнча окуу-изилдөө ишин уюштуруу процессинин модели жана аны ишке ашыруунун дидактикалык шарттарын жогорку окуу жайларынын практикасына киргизүү окуу-изилдөө

ишинин эффективдүүлүгүн жогорулатуу менен бакалаврлардын жалпы кесиптик даярдыгынын деңгээлин көтөрүүгө шарт түзөт.

- диссертациядагы илимий негизделген жоболорду, дидактикалык материалдарды, методикалык сунуштарды башка предметтик талааларга да өзгөртүп түзүп, башка дисциплиналарды окутууда, окутуучулардын квалификациясын жогорулатуу системасында, аспиранттардын, изденүүчүлөрдүн илимий ишинде колдонууга болот.

5. Диссертациялык иштин апробацияланышы жана талкууланышы. Диссертациялык изилдөөнүн жүрүшү жана жыйынтыктары республикалык жана эл аралык илимий-практикалык конференцияларда, Ж. Баласагын атындагы КУУнун алгебра, геометрия, топология жана жогорку математиканы окутуу кафедрасынын, И.Арабаев атындагы КМУнун физика-математикалык билим берүүдө математиканы окутуу кафедрасынын отурумдарында, илимий-методикалык семинарларында талкууланган. Илимий макалалары Ж. Баласагын атындагы КУУнун жарчысы, И.Арабаев атындагы КМУнун жарчысы «Наука, техника и образование» (Москва, 2016), «Теоретические и методологические проблемы современного образования» (Москва, 2016), «Проблемы современной науки и образования» (Москва, 2016) журналдарында жарык көргөн.

6. Автореферат менен диссертациянын мазмунунун туура келиши. Авторефератта көрсөтүлгөн материалдар диссертациялык иштеги материалдар менен толук дал келет. Авторефератта диссертациялык изилдөөлөрдүн негизги материалдары кыскартылып берилген жана ал ага коюлган талаптарга жооп берет.

7. Диссертациялык изилдөөдөгү кемчиликтер жана мүчүлүштүктөр. Жалпысынан алганда диссертация, андагы коюлган максаты жана милдеттеринин аткарылышына карата толук аяктаган изилдөө иши болуп саналат. Ошондой болсо да айрым мүчүлүштүктөрдү белгилөөгө болот, алар:

1. Диссертацияда айрым грамматикалык жана стилистикалык каталар (мисалы, 126-б.) кездешет.

Бирок, жогоруда белгиленген мүчүлүштүктөр изилдөөнүн жалпы деңгээлин түшүрбөйт. Диссертациянын жыйынтыктары болочок математика мугалимдерин кесиптик-методикалык жактан даярдоодо жалпы кесиптик даярдыгынын деңгээлин көтөрүүгө шарт түзөөрү талашсыз.

Ош мамлекеттик университетинин математиканы жана информатиканы окутуунун методикасы кафедрасынын кеңейтилген отурумунун

ЧЕЧИМИ:

Исраилова Гулмира Туткучовнанын «Математиканы окутуунун методикасы» курсу боюнча бакалаврлардын окуу-изилдөө иштерин уюштуруунун дидактикалык негиздери» темасына жазган диссертациялык иши Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясы тарабынан кандидаттык диссертацияга коюлган талаптарга жооп берет, ал эми изилдөөчү Исраилова Гулмира Туткучовна 13.00.02 – окутуу жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (математика) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын алууга толук татыктуу.

Бул расмий пикир Ош мамлекеттик университетинин математиканы жана информатиканы окутуунун методикасы кафедрасынын 2016-жылдын 8-декабрындагы кеңейтилген отурумунун № 5-протоколу менен бекитилди.

Ош мамлекеттик университетинин
математиканы жана информатиканы окутуунун
методикасы кафедрасынын башчысы

п.и.к., доц.:

Аттокурова А.

П.и.к., доц. А. Аттокурова
калеги
ОшМУ калы
калеги

М. Байтубанов

9.12.16

